

УРЕЂИВАЧКА ПОЛИТИКА

Часопис *Наш језик* Часопис излази од 1932. године, када га је покренуло Лингвистичко друштво у Београду, на челу са Александром Белићем. У старој серији, до Другог светског рата, стигло се до 1. свеске VIII годишта, а издавање је, у новој серији – од I годишта, настављено од 1949. године у Институту за српски језик.

Наш језик објављује радове из области норме српског књижевног језика и језичке културе, пре свега дескриптивно-аналитичке, разматрајући актуелна практична питања, преиспитујући промене и нормативну вредност нових појава у српском језику, али и теоријско-синтетичке. Такође часопис доноси нормативне препоруке и акта Одбора за стандардизацију српског језика, научну критику и полемику, хронике, библиографске прилоге и сећања. Часопис *Наш језик* објављује оригиналне, претходно необјављене текстове.

Радови се објављују на српском језику, екавским или ијекавским књижевним изговором, ћирилицом. По договору са Уређивачким одбором, рад може бити објављен на страном језику (неком од словенских језика, енглеском, немачком, француском и сл.). Резиме се доставља на неком од светских језика (руском, енглеском, француском, немачком). Уколико је рад написан на другом језику, један резиме рада мора бити на српском језику.

Часопис *Наш језик* излази два пута годишње.

Часопис *Наш језик* је доступан у режиму отвореног приступа.

Дигиталне копије свезака часописа архивирају се у Дигиталном репозиторијуму Народне библиотеке Србије.

ОБАВЕЗЕ УРЕДНИКА И УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Главни уредник часописа *Наш језик* доноси коначну одлуку о томе који ће се рукописи објавити. Приликом доношења одлуке главни уредник се руководи уређивачком политиком водећи рачуна о законским прописима који се односе на клевету, кршења ауторских права и плагирање. Главни уредник задржава дискреционо право да неке од примљених рукописа не објави уколико утврди да не одговарају прописаним садржинским и формалним критеријумима. У пракси секретар Уређивачког одбора обавештава Уређивачки одбор о сваком примљеном раду, а главни уредник образлаже сваку своју одлуку. У редовним околностима главни уредник у року од 90 дана од датума пријема рукописа обавештава аутора о томе да ли је текст прихваћен за објављивање. Главни уредник, као и остали чланови Уређивачког одбора односно рецензенти, не смеју бити у сукобу интереса у вези са рукописима које Уређивачки одбор разматра. Главни уредник односно чланови Уређивачког одбора и рецензенти дужни су да благовремено пријаве постојање сукоба интереса. Ако сукоб интереса постоји код једног или више чланова Уређивачког одбора, ти чланови се искључују из поступка избора рецензента и одлучивања о судбини рукописа. Главни уредник је дужан да суд о рукопису донесе на основу његовог садржаја, без расних, полних/родних, верских, етничких или политичких предрасуда.

Главни уредник односно чланови Уређивачког одбора или рецензенти не смеју користити необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

Уредник и чланови Уређивачког одбора дужни су да предузму све разумне мере како би идентитет рецензента остао непознат ауторима пре, током и након поступка рецензирања и како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије.

ОБАВЕЗЕ АУТОРА

Аутори гарантују да рукопис представља њихов оригиналан допринос, да није објављен раније и да се не разматра за објављивање на другом месту. Истовремено предавање истог рукописа у више часописа представља кршење етичких стандарда. Такав рукопис се моментално искључује из даљег разматрања. У случају да је послати рукопис резултат научноистраживачког пројекта или да је, у претходној верзији, био изложен на скупу у виду усменог саопштења (под истим или сличним насловом), детаљнији подаци о реферату, као и о пројекту који је финансирао излагање, наводе се у посебној напомени на почетку текста. Рад који је већ објављен у неком часопису или другој публикацији може само у изузетним случајевима, по одлуци Уређивачког одбора, са напоменом у којој је образложење и библиографски подаци о првобитном публикувању, бити прештампан у *Нашем језику* (на пример, у случају обележавања неког јубилеја, сећања на неког истакнутог научника и сл.).

Аутори су дужни да се придржавају етичких стандарда који се односе на научноистраживачки рад. Аутори гарантују и да рукопис не садржи неосноване или незаконите тврдње и не крши права других. Издавач неће сносити никакву одговорност у случају испостављања икаквих захтева за накнаду штете.

Аутор треба да потврди да рад није под истим нити под другачијим насловом већ објављиван, као и да рад није истовремено доставио и неком другом часопису, односно да рад није и неће бити понуђен ради објављивања неком другом часопису у земљи или иностранству све док Уређивачки одбор часописа *Наш језик* не извести аутора о крајњој одлуци о објављивању чланка.

С тим у вези аутор је у обавези да Уређивачком одбору достави и потписану Изјаву о ауторству, којом потврђује да достављени чланак представља резултат сопствених истраживања, да не крши ауторска права или права било које треће стране, да су приликом писања рада поштована правила научне методологије у погледу цитирања туђих извора и навода, и да рад није под тим, нити под било којим другим насловом, објављен или понуђен на објављивање у било којем другом часопису. Образац се прибавља од секретара Уређивачког одбора или са сајта Института.

Садржај рада

Рад треба да садржи довољно детаља и референци како би се рецензентима, а потом и читаоцима омогућило да провере тврдње које су у њему изнесене. Намерно изношење нетачних тврдњи представља кршење етичких стандарда. Прикази, хронике и други прилози морају бити прецизни и објективни. Аутори сnose сву одговорност за садржај предатих рукописа и дужни су да, ако је то потребно, пре њиховог објављивања прибаве сагласност свих лица или институција које су непосредно учествовале у истраживању које је у рукопису представљено. Аутори који желе да у рад укључе илустрације, табеле или друге материјале који су већ негде објављени дужни су да дају тачан податак о извору из којег су материјали преузети. Уколико тих података нема,

достављени материјал сматраће се оригиналним делом аутора. Ако касније дође до било каквог спора (на пример, приговора носилаца ауторских права да је неки материјал објављен без њихове сагласности), часопис објављује исправку или се у посебној белешци сасвим ограђује од рада и јасно наводи да је до грешке дошло кривицом аутора.

Ауторство

Аутори су дужни да као ауторе наведу само она лица која су значајно допринела садржају рукописа. Ако су у битним аспектима истраживачког пројекта и припреме рукописа учествовала и друга лица која нису аутори, њихов допринос треба поменути у напомени или захвалници.

Навођење извора

Аутори су дужни да исправно цитирају изворе који су битно утицали на садржај истраживања и рукописа. Информације које су добили у приватном разговору или кореспонденцији са трећим лицима, приликом рецензирања, пријаве пројекта или рукописа и слично не смеју се користити без изричите писане дозволе извора.

Плагирање

Плагирање, односно преузимање туђих идеја, речи или других облика креативног израза и њихово представљање као својих представља грубо кршење научне и издавачке етике. Под плагијатом се подразумева и аутоплагијат, тј. случај када аутор преузима у целини или у деловима текст који је претходно негде већ објавио не наводећи референцу из које се ти подаци преузимају. Плагирање може да укључује и кршење ауторских права, што је законом кажњиво. Плагијат обухвата следеће:

- дословно или готово дословно преузимање или смишљено парафразирање (у циљу прикривања плагијата) делова текстова других аутора без јасног указивања на извор или обележавање копираних фрагмената (на пример, коришћењем наводника);
- копирање слика или табела из туђих радова без правилног навођења извора и/или без дозволе аутора или носилаца ауторских права;
- објављивање рада истоветног или прилагођеног садржаја са већ објављеним радом на другом језику истог аутора без одобрења Уређивачког одбора и навођења податка о томе да је у питању превод већ објављеног рада.

Упозоравамо ауторе да се за сваки рукопис проверава да ли је плагијат.

Рукописи код којих постоје јасне индикације да се ради о плагијату биће моментално одбијени, а ауторима ће бити трајно забрањено да објављују радове у часопису *Наш језик*. Ако се установи да је рад који је објављен у часопису плагијат, рад ће бити означен као плагијат у складу са процедуром описаном под *Опозивање већ објављеног рада*, а ауторима ће бити трајно забрањено да објављују у часопису *Наш језик*.

Сукоб интереса

Аутори су дужни да у раду укажу на финансијске или било које друге сукобе интереса који би могли да утичу на изнесене резултате и интерпретације.

Грешке у објављеним радовима

У случају да аутори открију важну грешку у свом раду након његовог објављивања, дужни су да моментално о томе обавесте уредника или издавача и да са њима сарађују како би се рад опозвао или исправио.

Предавањем рукописа Уређивачком одбору часописа *Наш језик* аутори се обавезују на поштовање наведених обавеза.

ОБАВЕЗЕ РЕЦЕНЗЕНАТА

Рецензенти су дужни да стручно, аргументовано, непристрасно и у задатим роковима доставе уреднику оцену научне вредности рукописа. Рецензенти вреднују радове у односу на усклађеност теме рада са профилем часописа, релевантност истраживане области и примењених метода, оригиналност и научну релевантност података изнесених у рукопису, стил научног излагања и опремљеност текста научним апаратом. Рецензент који има основане сумње или сазнања о кршењу етичких стандарда од стране аутора дужан је да о томе обавести уредника. Рецензент треба да утврди да ли је релевантна литература о проблему који је предмет рада у потпуности исцрпена. Он треба да упозори уредника и на битне сличности и подударности између рукописа који се разматра и било којег другог објављеног рада или рукописа који је у поступку рецензије у неком другом часопису, ако о томе има лична сазнања. Ако има сазнања да се исти рукопис разматра и у неком другом часопису, рецензент је дужан да о томе обавести уредника. Рецензент не сме да буде у сукобу интереса са ауторима или финансијером истраживања. Уколико постоји сукоб интереса, рецензент је дужан да о томе моментално обавести главног уредника. Рецензент који себе сматра некомпетентним за тему или област којом се рукопис бави дужан је да о томе обавести главног уредника. Рецензија мора бити објективан. Коментари који се тичу личности аутора сматрају се непримереним. Суд рецензента мора бити јасан и поткрепљен аргументима. Рукописи који су послати рецензенту сматрају се поверљивим документима. Рецензенти не смеју да користе необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

ПОСТУПАК РЕЦЕНЗИЈЕ

Примљени радови подлежу рецензији. Циљ рецензије је да уреднику помогне у доношењу одлуке о томе да ли рад треба прихватити или одбити и да потом посредством уредника у комуникацији са ауторима побољша квалитет рукописа. Рецензија у часопису *Наш језик* је анонимног типа, што значи да је идентитет аутора непознат рецензентима и обрнуто.

Радове у часопису *Наш језик* рецензирају по два компетентна рецензента. У случајевима када је то неопходно, главни уредник може затражити да рад рецензира и трећи рецензент. Главни уредник даје рецензенту рок од месец дана да напише рецензију. За тај посао рецензент не добија новчану накнаду (хонорар). Избор рецензента спада у дискрециона права уредника. Рецензенти морају да располажу релевантним знањима о области којом се рукопис бави и не препоручује се да буду из исте установе у којој је аутор рада запослен. Међу рецензентима датог рада не сме бити ни лице које је у скорије време у коауторству са датим аутором објавило рад. Главни уредник гарантује да ће пре слања рукописа на рецензију из њега бити уклоњени лични подаци аутора (пре свега, име

и афилијација) и да ће се предузети све разумне мере како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије.

Главни уредник или секретар Уређивачког одбора доставља одабраном рецензенту образац који садржи низ питања на која треба одговорити, а која рецензенту указују на то који су то аспекти које треба обухватити како би се донела одлука о објављивању односно одбијању рукописа. У завршном делу обрасца од рецензента се очекује да напише општу оцену о раду. Ако се рад одбија или ако рецензент захтева измене у раду, онда ту своју одлуку мора детаљније да образложи. Ако се већ похвално изјаснио о раду одговарајући на претходно постављена питања у обрасцу, рецензент није обавезан да све то понови у закључној оцени. Током читавог процеса рецензенти делују независно један од другог. Рецензентима није познат идентитет других рецензентата. Ако одлуке рецензентата нису исте (прихватити/одбити), главни уредник може да тражи мишљење других рецензентата.

Током поступка рецензије уредник може да захтева од аутора да достави додатне информације (укључујући и примарне податке) ако су оне потребне за доношење суда о научном доприносу рукописа. Уредник и рецензенти морају да чувају такве информације као поверљиве и не смеју их користити за стицање личне користи.

Уређивачки одбор може обезбедити контролу квалитета рецензије у случају да аутор достави озбиљну замерку на оцену рецензије.

РАЗРЕШАВАЊЕ СПОРНИХ СИТУАЦИЈА

Сваки појединац или институција могу у било ком тренутку уреднику и/или Уређивачком одбору да пријаве сазнања о кршењу етичких стандарда и другим неправилностима и да о томе доставе неопходне информације/доказе.

Провера изнесених навода и доказа

Главни уредник ће у договору са Уређивачким одбором одлучити о покретању поступка за проверу изнесених навода и доказа. Током тог поступка сви изнесени докази сматраће се поверљивим материјалом и биће предочени само оним лицима која су директно укључена у поступак. Лицима за која се сумња да су прекршила етичке стандарде биће дата могућност да одговоре на оптужбе изнесене против њих. Ако се установи да је заиста дошло до неправилности, процениће се да ли их треба окарактерисати као мањи прекршај или грубо кршење етичких стандарда.

Мањи прекршај

Ситуације окарактерисане као мањи прекршај решаваће се у директној комуникацији са лицима која су прекршај учинила, без укључивања трећих лица, на пример:

- обавештавањем аутора/рецензентата да је дошло до мањег прекршаја који је проистекао из неразумевања или погрешне примене академских стандарда;
- писмо упозорења аутору/рецензенту који је учинио мањи прекршај.

Грубо кршење етичких стандарда

Одлуке у вези са grubим кршењем етичких стандарда доноси главни уредник у сарадњи са Уређивачким одбором и, ако је то потребно, ужом групом стручњака. Мере које ће предузети могу бити следеће (и могу се примењивати појединачно или истовремено):

- објављивање саопштења или уводника у ком се описује случај кршења етичких стандарда;
- слање службеног обавештења руководиоцу или послодавцу аутора/рецензента;
- опозивање објављеног рада у складу са процедуром описаном под *Опозивање већ објављеног рада*;
- ауторима ће бити забрањено да током одређеног периода шаљу радове у часопис;
- упознавање релевантних стручних организација или надлежних органа са случајем како би могли да предузму одговарајуће мере.

Приликом разрешавања спорних ситуација Уређивачки одбор се руководи смерницама и препорукама Одбора за етику у издаваштву (Committee on Publication Ethics – COPE): <http://publicationethics.org/resources/>.

ОПОЗИВАЊЕ ВЕЋ ОБЈАВЉЕНОГ РАДА

У случају кршења права издавача, носилаца ауторских права или аутора, повреде професионалних етичких кодекса, тј. у случају слања истог рукописа у више часописа у исто време, лажне тврдње о ауторству, плагијата, манипулације подацима у циљу преваре, као и у свим другим случајевима грубог кршења етичких стандарда, Уређивачки одбор се мора огласити тим поводом. У неким случајевима Уређивачки одбор може опозвати већ објављен рад како би се указало на неке накнадно уочене грешке. Стандарди за разрешавање ситуација када мора доћи до опозивања рада дефинисани су од стране библиотека и научних тела, а иста пракса је усвојена и од стране часописа *Наш језик*: у електронској верзији изворног чланка (оног који се опозива) успоставља се веза (HTML линк) са обавештењем о опозивању. Опозвани чланак се чува у изворној форми, али са воденим жигом на PDF документу, на свакој страници, којим се указује да је чланак повучен (RETRACTED).

ОТВОРЕНИ ПРИСТУП

Часопис *Наш језика* је доступан у режиму отвореног приступа посредством дигиталног репозиторијум ДАИС (<https://dais.sanu.ac.rs/handle/123456789/1232>), а архивира се и у Дигиталном репозиторијуму Народне библиотеке Србије.

Електронска верзија часописа објављује се у исто време када и штампана. Сви чланци су доступни у отвореном приступу и заштићени су лиценцом Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International (CC BY-NC-ND) (ауторство – некомерцијално – без прерада).

Поступак предавања рукописа, рецензија и објављивање радова су бесплатни.

САМОАРХИВИРАЊЕ

Часопис омогућава ауторима да финалну, објављену верзију рукописа у PDF формату депонују у институционални репозиторијум и/или некомерцијалне базе података или да га објаве на личним веб-страницама (укључујући и профиле на друштвеним мрежама за научнике, као што су ResearchGate, Academia.edu итд.) и/или на сајту институције у којој су запослени, у било које време после објављивања у часопису. При томе се морају навести основни библиографски подаци о чланку објављеном у часопису (аутор, наслов рада, наслов часописа, годиште, свеска, пагинцаија).

АУТОРСКА ПРАВА

Аутори задржавају ауторска права над објављеним чланцима, а издавачу дају право да чланак објави, а да у случају даљег коришћења чланка он буде наведен као његов први издавач, као и да дистрибуира чланак у свим облицима и медијима. Чланак ће се дистрибуирати у складу са лиценцом Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International (CC BY-NC-ND). При томе се морају навести основни библиографски подаци изворног чланка објављеног у часопису (аутори, наслов рада, наслов часописа, годиште, свеска, пагинцаија).

Аутори могу да ступају у засебне уговорне аранжмане за неексклузивну дистрибуцију рада објављеног у часопису (на пример, постављање у институционални репозиторијум или објављивање у књизи), уз навођење да је рад првобитно објављен у овом часопису.

Издавачу се дају следећа неексклузивна права:

- право да репродукује и дистрибуира рукопис у штампаном облику, укључујући и штампање на захтев;
- право на штампање пробних примерака, репринт и специјалних издања рукописа;
- право да рукопис преведе на друге језике;
- право да рукопис репродукује користећи фотомеханичка или слична средства, укључујући и фотокопирање, као и право да дистрибуира ове копије;
- право да рукопис репродукује и дистрибуира електронски или оптички користећи све носиоце података или медија за похрањивање, а нарочито у машински читљивој/дигитализованој форми на носачима података као што су хард-диск, CD-ROM, DVD, Blu-ray Disc (BD), мини-диск, траке са подацима, као и право да репродукује и дистрибуира рукопис са тих преносника података;
- право да сачува рукопис у базама података, укључујући и онлајн базе података, као и право преноса рукописа у свим техничким системима и режимима;
- право да рукопис учини доступним јавности или затвореним групама корисника на основу појединачних захтева за употребу на монитору или другим читачима (укључујући и читаче електронских књига), као и у штампаној форми за кориснике, било путем интернета, онлајн сервиса, било путем интерних или екстерних мрежа.

Трећа лица могу да користе чланак на начин који није утврђен Уређивачком политиком и условима лиценце Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International само ако за то добију писану сагласност носиоца ауторских права. Одабрана лиценца под називом Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International (CC BY-NC-ND) омогућава корисницима бесплатно преузимање чланака, али уз забрану њихове измене, као и коришћења у комерцијалне сврхе.

ОДРИЦАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ

Изнесени ставови у објављеним радовима не изражавају ставове уредника и чланова Уређивачког одбора часописа. Аутори преузимају правну и моралну одговорност за идеје изнесене у својим радовима. Издавач и Уређивачки одбор неће сносити никакву одговорност у случају испостављања било којих захтева за накнаду штете.